

Bilaga 1 Kartläggning av målgruppen

Statistik målgruppen i Sandviken

I januari 2018 uppgick det totala antalet arbetslösa, samtliga åldrar och kategorier, i Sandviken till 2 539, varav 418 var ungdomar under 25 år. Fördelat på födelseland såg antalet ut som följer:

Antal arbetslösa (öppet arbetslösa samt i åtgärder) i Sandvikens kommun i januari 2018

	Ålder 16-64 år		... varav 18-24 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
<i>Födelseland</i>				
Sverige	505	504	102	131
Utomeuropeiska länder	663	764	61	120
Europa utom Sverige	52	49	2	2

Den genomsnittliga relativa arbetslösheten (i relation till antalet personer i arbetskraften) för samtliga kategorier och åldrar i Sandviken var i januari i år 13,8% för kvinnor och 13,4% för män. För ungdomar 18-24 år var motsvarande siffror 18,4% för kvinnor och 23,5% för män.

För utrikes födda i Sandviken var arbetslösheten betydligt högre och låg på 45,1% för kvinnor och 46,3% för män.

Relativ arbetslöshet (i relation till antalet personer i arbetskraften) för utrikes födda boende i Sandviken i januari 2018

	Ålder 16-64 år		... varav 18-24 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
	45,1%	46,3%	43,8%	53,0%

Den stora skillnaden i relativ arbetslöshet mellan kvinnor och män i åldrarna 18-24 år kan förklaras främst med att fler utrikes födda unga kvinnor fullföljer sina studier och går vidare till utbildning, vilket även är ett mönster som gäller för inrikes födda ungdomar.

Kartläggning av kompetensbehovet

(Uttalande i frågan, Patrik Larsson – Kompetensmäklare Västra Gästrikland. Många av de behov och åtgärder som identifieras i denna text har kunnat påvisas genom Semaforens arbete samt från Arbetsförmedlingens prognos "Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2017-Gävleborgs Län" samt "Transportfackens Yrkes och Arbetsmiljönämnds Trendindikator, januari 2018")

1. Kartläggning och analys av det lokala kompetensbehovet

Sandvikens och västra Gästriklands lokala kompetensbehov speglar till stor del samma situation och trender som även kan påvisas nationellt och till viss del internationellt. Den under en längre tid pågående positiva trend som gått att se i den stigande världskonjunkturen har under hösten inte visat några tecken till förändring och även nationellt ser man den högsta positiva synen på efterfrågan från företagen sedan finanskrisen. Det är relevant att ta hänsyn till dessa faktorer i en analys och kartläggning på grund utav att flertalet företag i Västra Gästrikland i allra högsta grad agerar i ett internationellt sammanhang och därmed påverkas därefter.

Sammanfattat kan det sägas att den aktuella mismatchningsproblematiken i länet och i Sandviken kvarstår även 2018. Företag i de flesta sektorer uttrycker ökade svårigheter att rekrytera i kombination med ökade möjligheter till expansion och merproduktion samtidigt som den största gruppen arbetslösa fortfarande saknar rätt kompetenser för att fylla behoven företagen efterfrågar.

En allt viktigare förutsättning för att kunna öka antalet sysselsatta i vårt arbetsmarknadsområde framöver blir därför att förbättra och arbeta fram nya vägar för den stora andel nyanlända som idag är inskrivna hos arbetsförmedlingen och saknar sysselsättning. I Sandviken uppgick genomsnittet antalet inskrivna nyanlända hos arbetsförmedlingen kvartal 2 och 3 2017 till 49,3%. Denna resurs måste tas stor hänsyn till då den kommer bli en viktig förutsättning att möjliggöra för våra företag att fortsätta utöka och växa.

2. Vilka branscher som har en stor personalomsättning.

Om vi ser till Gävleborgs situation så är de största förväntningarna på efterfrågan inom Byggbranschen och privata tjänster. Semaforens arbete kan bekräfta att företag och andra aktörer inom arbetslivet även lokalt ser samma trend och att det uttrycks att byggyrken bör vara fortsatt prioriterade i deras och andras arbete mot en förbättrad kompetensförsörjning. Även i denna bransch upplever man problematiken med ökande möjligheter till beställningar och arbetstillfällen för företaget som i allt större grad bromsas av svårigheter att rekrytera.

Andra lokala förutsättningar som bör tas hänsyn till i analys, kartläggning och prioritering av kompetensbehov är den övervägande majoriteten sysselsatta inom industrisektorn i Hofors och Sandvikens kommun. Industrin är en otroligt viktig del av det lokala näringslivet bland annat då de skapar arbetsmöjligheter för flertalet underleverantörer och de sysselsätter så mycket som 40% (arbetsförmedlingens prognos) av den anställda arbetskraften. Inom denna bransch ser en allt större andel sysselsatta över 65 år och då de utbildningar som leder till arbete inom industrin får allt svårare att attrahera studerande.

En annan bransch som under en längre tid haft svårt att rekrytera arbetskraft men där möjligheterna till stor personalomsättning finns är transportbranschen. I TYA's trendindikator som utgavs i Januari 2018 uppger 29% av alla svarande åkerier i nedre Mellansverige att de troligen kommer anställa under de

kommande 6 månaderna. Här arbetar arbetsförmedlingen aktivt med att utbilda Yrkesförare och det börjar även dyka upp fler alternativ till utbildning inom området på vuxenutbildningarna i Regionen. Det är dock stora behov som behöver tillsättas, 2900 personer nationellt inom en 6 månaders period. Detta leder till slutsatsen att detta är en bransch som kräver utökat arbete för att lösa de stundande kompetensbehoven.

En sista bransch som bör uppmärksammas är Vård- och Omsorg. Även i denna bransch står man inför utmaningen med en allt större andel äldre sysselsatta och stora väntande pensionsavgångar. Även då detta är det i särklass största utbildningsområdet hos regionens vuxenutbildningar ser man behov av en ökad tillgång på arbetskraft. Närmare fyra av fem arbetsgivare upplever brist på arbetskraft vid rekryteringar.

3. Inom vilka yrkeskategorier som behoven finns.

Majoriteten av yrken inom industrin är det brist inom, installation och service-elektriker, processoperatörer, ingenjörer, civilingenjörer, CNC-operatörer, verkstadstekniker, svetsare mm.

-Större andelen av byggyrken är det brist inom bland annat: VVS-montörer, träarbetare snickare, golvläggare, takmontörer, murare, betongarbetare, anläggningsarbetare med mera.

-Transport: Lastbilsförare, bussförare.

-Vård och omsorg: Spec. sjuksköterskor, vårdbiträden, undersköterskor

5. Kunskap om behoven på lokal nivå, utifrån kontakter med såväl privata som offentliga arbetsgivare.

I och med semaforens arbete har vi nu en väletablerad kompetensplattform där det ständigt arbetas med att fånga privata och offentliga arbetsgivares behov för att sedan kunna agera på de indikationerna och på sikt lösa kompetensbehoven.

6. Vilka rekryteringsbehov som kommunen har i sina olika verksamheter.

Sandvikens kommun har ett stort behov av legitimerade lärare; under 2017 utannonserades 217 annonser (räknat i antal personer) och annonser inom förskolelärare samt fritidspedagoger hade 191 annonser ute. Under 2017 annonserade man 26 annonser inom socionom, där behovet är 15-20 per år. Bristyrken på femårs sikt:

Högskoleutbildning:

- Legitimerade Lärare och Förskollärare
- Sjuksköterskor
- Ingenjörer

Ej högskoleutbildning:

- Kockar
- Undersköterskor

Källor:

<http://www.regiongavleborg.se/regional-utveckling/arbetsmarknad-och-kompetensforsorjning/semaforen/prognoser/>

<http://www.regiongavleborg.se/regional-utveckling/arbetsmarknad-och-kompetensforsorjning/semaforen/prognoser/>

Kartläggning unga nyanlända 16-24 år

Vid skolstart höstterminen 2016 kom det 178 stycken elever till Introduktionsprogrammet språkinriktning. Under året kom det 34 stycken till.

- **Ökad samläsning med nationella program.** - Är i någon mån påbörjat men är ett utvecklingsområde på Bessemerskolan.
- **Öka tempot i språkundervisningen.** Lärarna arbetar med kartläggningar och gör utifrån dessa individuella bedömningar av vilken takt eleverna klarar av.
- **Använda modersmålet i undervisningen, handled på modersmålet, flerspråkig personal.**
Bessemerskolan har fem studiehandledare som under delar av dagen är dedikerade till språkin introduktion. Under eftermiddagarna har alla elever tillgång till handledare i "språkstuga" förlagd till skolans bibliotek.
- **Gör det möjligt att läsa yrkeskurser på språkin introduktion.**
Diskussioner om detta har initierats på ledningsnivå.
- **Använd er av mentorer.**
Samtliga elever på Bessemerskolan har en mentor och skolan har identifierat mentorsprocessen för att klargöra uppdraget för samtliga berörda lärare.
- **Intensifierad studie- och yrkesvägledning.**
Bessemerskolan har en studie- och yrkesvägledare med särskilt ansvar för språkin introduktion.
- **Arbetsmarknadskunskap tillsammans med Arbetsförmedlingen.**
Ett utvecklingsområde med Arbetsförmedlingen
- **Arbetsmarknadsinsatser i samarbete med Första Steget**
För att motivera till studier och även eget företagande kommer man sommaren 2018 (inom kommunens feriepraktik) ha ett eget-företagande-spår. Förhoppningen är att en stor del av eleverna på Introduktionsprogrammen ska välja denna feriepraktik, där de under tre veckor får testa sina idéer och ska stärka intresset för entreprenörskap hos ungdomarna. På längre sikt kan det leda till fler ungdomar som startar eget företag i Sandviken.

Eleverna erbjuds även att söka till feriepraktik, där de får en inblick i en yrkesroll och syftet är att motivera till studier och arbetsmarknaden. Endagspraktik inom kommunen erbjuds även till dessa elever, i syfte att visa upp vilka arbeten som finns lokalt – för att eleverna lättare ska kunna välja vad de ska studera.

En praktiksamordnare har under 2017 tillsats som arbetar halvtid med ungdomar inom KAA (kommunens aktivitetsansvar) och halvtid på Introduktionsprogrammen, då man har sett ett behov av praktik kombinerat med studier hos eleverna. Eleverna får även genomgå en "praktikredokurs" där de bland annat får lära sig om hur arbetsmarknaden fungerar, vad som förväntas av dem.

Förebyggande insatser med förberedelse för arbetsmarknaden görs tillsammans med Första Steget inom Arbetslivsförvaltningen för ungdomar på Introduktionsprogrammen, i samråd med rektor på Bessemerskolan och Introduktionsprogrammen.

- **Meningsfull fritid – föreningsaktiviteter, extrajobb.**
Elever på Introduktionsprogrammen fick under 2017 testa på aktiviteter via Kultur- och fritidsförvaltningen och är ett fortsatt utvecklingsområde.

- **Sömlösa övergångar till komvux och god samverkan med andra utbildningsanordnare.**

Behöver utvecklas.

När ungdomar blir inskrivna hos KAA gör studie- och yrkesvägledarna kartläggningar med ungdomarna och ser över vägar till Centrum för Vuxnas lärande. Där behöver övergångar till Västerbergs folkhögskola utvecklas.

- **Hälsofrämjande arbete.**

Finns i olika former, främst inom ramen för likabehandling.

När det gäller aktiviteter som pågår eller är påbörjade (initierade) kan de/bör de givetvis utvecklas.